

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

Jednotný vnitřní trh

Masarykova univerzita 2019

Právo EU jako integrační nástroj

- **právo jako integrační nástroj** nadstátního prostředí
- **primární a sekundární právo** ES (EU)
- orientace ve smlouvách ES, EU, Lisabon
- **2 metody úpravy:**
 - samostatná unijní úprava (primární, nařízení) – paralelně s vnitrostát. právem
 - určování obsahu vnitrostátní úpravy (směrnice)
 - zajímají nás směrnice?

Sbližování práva v EU

Jednotný vnitřní trh

pramen: SFEU

Pojem jednotného vnitřního trhu - 1

- **4 základní svobody** – volný pohyb
 - zboží,
 - osob,
 - služeb,
 - kapitálu

Pojem jednotného vnitřního trhu - 2

- **společné politiky**
 - **základní (původní - již ve společném trhu)** – zemědělská, dopravní, společná obchodní, sociální, (soutěžní)
 - **novější (Maastricht – až v jednotném vnitřním trhu)** –
 - vízová, azylová a přistěhovalecká,
 - hospodářská a měnová,
 - fiskální (daně)
 - ochrana spotřebitele,
 - hospodářská a sociální soudržnost,
 - ochrana životního prostředí,
 - rozvojová spolupráce aj.

Společný trh x jednotný vnitřní trh

- **přechod** od společného trhu k jednotnému vnitřnímu trhu (vyšší stupeň): cca 1993
- **právní nástroje**: Jednotný evropský akt 1986, Maastrichtská smlouva
- q1 a q2 rozšíření 4 základních **svobod**
- Maastricht: zavedení **nových společných politik**, perspektiva jednotné měny

Sbližování (harmonizace) práva

- Právní režim EU tvoří:
 - vlastní **předpisy EU** – primární právo, nařízení platné ve všech členských státech
 - právní předpisy **členských států** přizpůsobené (modifikované) podle směrnic = **výsledek sbližování práva**
 - předěl: 1986 – JEA (kvalifikovaná většina)

Postupy při harmonizaci

- Čl. 113: Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijme ustanovení k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných **nepřímých daní** v rozsahu, ...
- ** Čl. 114: Evropský parlament a Rada řádým legislativním postupem ... přijímají opatření ke sblížování ustanovení právních a správních předpisů členských států, **jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu (přímo vytvářejí)**.
- *Nevztahuje se na ustanovení o daních, ustanovení týkající se volného pohybu osob, ani na ustanovení týkající se práv a zájmů zaměstnanců.*
- 4. Pokládá-li členský stát po přijetí harmonizačních opatření za nezbytné ponechat si vlastní vnitrostátní předpisy ze závažných důvodů uvedených v článku 36 nebo vnitrostátní předpisy týkající se ochrany životního nebo pracovního prostředí, oznámí je Komisi spolu s důvody pro jejich ponechání.
- 5. Pokládá-li členský stát po přijetí harmonizačních opatření za nezbytné zavést vnitrostátní předpisy, opírající se o nové vědecké poznatky k ochraně životního prostředí nebo pracovního prostředí, z důvodu zvláštního problému, který se objeví v tomto členském státě po přijetí harmonizačních opatření, oznámí zamýšlené předpisy Komisi spolu s důvody pro jejich zavedení.
- 6. Komise ... dotyčné vnitrostátní právní předpisy schválí nebo zamítne poté, co prověří, zda neslouží jako prostředek svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy a nenarušují fungování vnitřního trhu.
- ** Čl. 115: Aniž je dotčen článek 114, Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijímá směrnice o sblížování právních a správních předpisů členských států, **které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování vnitřního trhu (pouze ovlivňují)**

Čtyři základní svobody

volný pohyb:

1. **zboží** (volný obchod)
2. **osob** (práce, podnikání, 0)
3. **služeb**
4. **kapitálu** (platby, investice)

Volný pohyb zboží (uvnitř Unie)

- **Překážky obchodu k odstranění:**
 - fiskální
 - **cla** a jiné dávky, **daňová** diskriminace
 - jiné (administrativní)
 - **množstevní omezení**, zákazy a jiná omezení dovozu a vývozu
 - další
 - např. státní monopoly obchodní povahy

Podmínky pro pohyb zboží

- Různé požadavky na zboží uváděné na trh se řeší:
 - harmonizací (sjednocením) podmínek (norem)
 - vzájemným uznáváním podmínek

Administrativní překážky. Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 1**

- *původce opatření: stát (nikoli soukromý subjekt)*
- *různé formy*
- Čl. 34: *Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá **opatření s rovnocenným účinkem**, jsou mezi členskými státy zakázána.*
- – chybí definice (vymezení)
 - *(ale: směrnice 70/50 – dělení opatření)*

Princip vzájemného uznávání (nařízení 2019/515)

- **alternativa k harmonizaci (unifikaci) norem**, tedy požadavků na výrobky
- zboží má splňovat určité **technické požadavky**, např. na název, tvar, velikost, hmotnost, složení, označování nebo balení
- u zboží či aspektů zboží, na které se harmonizační pravidla **nevztahují** vyčerpávajícím způsobem, uplatňuje se zásada vzájemného uznávání, **jak ji vymezil Soudní dvůr Evropské unie** (např. mléko UHT – 124/81, Deserbais / Eidam – 286/86)
- **Členské státy nesmějí zakázat na svém území prodej zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě**
- **VÝJIMKY**: z důvodů stanovených v **článku 36 SFEU** nebo na základě jiných **naléhavých důvodů obecného zájmu (kategorických požadavků)** uznaných judikaturou Soudního dvora (zejm. ochrana spotřebitele, ochrana životního prostředí, veřejného zdraví a ochrana lidských práv)

Administrativní překážky. Kvantitativní omezení dovozu a **opatření s rovnocenným účinkem 1a**

- **Dassonville (8/74):** jakékoli opatření *státu*, které znamená
 - přímé nebo nepřímé
 - skutečné nebo potencionálníomezení pohybu zboží

Směrnice Komise č. 70/50

ze dne 22. prosince 1969 založená na čl. 33 odst. 7 o zrušení opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu, na která se nevztahují jiné předpisy přijaté na základě Smlouvy o EHS

- směrnice Komise pro přechodné období (do 31.12.1969)
- účel: odstranit zatím existující opatření s rovnocenným účinkem
- proto jejich vymezení (*omezují dovoz zvýhodňováním domácího zboží*):
 - diskriminační (odlišný režim)
 - nediskriminační (stejný režim – vadí jen při zneužití)
- demonstrativní výčet opatření
- překonáno judikaturou – někdy přísnější (Dassonville)
- ale dodnes se na ni Soudní dvůr odvolává

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem 2

- Neadekvátní šíře „dassonvillské“ definice
- **Cassis de Dijon (120/78)**: další odůvodněná omezení:
 - kategorické požadavky (vitální zájmy) státu uznávané komunitárním (unijním) právem
 - proporcionalita a nezbytnost jejich uplatnění
 - nesmí být diskriminační

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem 3

- další narušení „dassonvillské“ definice
- **Keck a Mithouard (C-267,268/91):**
- nediskriminační marketingové metody přípustné
- faktická opatření členského státu, nečinnost (**jahody**)

Kvantitativní omezení dovozu a opatření s rovnocenným účinkem: dovolené výjimky (čl. 36)

- ochrana veřejné mravnosti
- ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti
- ochrana života a zdraví
- ochrana kulturního bohatství
- ochrana práv k duševnímu vlastnictví
- obecná podmínka: není svévolná diskriminace ani skryté omezování obchodu

Metodika určování přípustnosti opatření:

- výjimka podle čl. 36:
 - **ANO** – opatření přípustné
 - **NE** – pokračování k judikatuře ESD
- výjimka obsažená v judikatuře k čl. 34:
 - **ANO** – opatření přípustné
 - **NE** – opatření definitivně nepřípustné